

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक १२ मार्च, २०२०
(सकाळी १०-०० ते ११-४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(१) (सोमवार, दिनांक २ मार्च, व बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) —

श्री. कपिल पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"एमईपीएस कायद्याने निश्चित केलेले संच मान्यतेचे निकष २८ ऑगस्ट २०१५ व ७ ऑक्टोबर २०१५च्या शासन निर्णयाने बदलून शिक्षक संख्या कमी केल्याने विद्यार्थ्यांचे प्रचंड नुकसान होणे, गणित व विज्ञान या विषयांच्या दोन शिक्षकांऐवजी एकच शिक्षक देणे, मराठी, हिंदी, इंग्रजी, संस्कृत, उर्दू या भाषा विषयांना स्वतंत्र शिक्षकाची सोय रद्द करून एकच शिक्षक ठेवणे, कला, क्रीडा आणि संगीत या विषयांचे शिक्षक वगळून टाकणे, विषय शिक्षक नसल्यामुळे महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांचे प्रचंड नुकसान होणे, रात्रशाळा व रात्र ज्युनिअर कॉलेजमधील दुबार शिक्षकांच्या सेवा १७ मे २०१७च्या शासन निर्णयाने समाप्त करणे, त्यातून महात्मा फुले यांनी सुरू केलेली रात्रशाळांची १५० वर्षाची परंपरा उध्वस्त होणे, हे तीनही शासन निर्णय (२८ ऑगस्ट २०१५ व ७ ऑक्टोबर २०१५ आणि १७ मे २०१७) ताबडतोब रद्द करून कायदा व पूर्वीची नियमावली यानुसार शिक्षक संचमान्यता पूर्वलक्षी प्रभावाने पूर्ववत लागू करण्याची आवश्यकता असणे, शिक्षक भरतीची बंदी असल्याचे कारण देत २ मे २०१२ नंतर मुंबई हायकोर्टाच्या सुमोटो आदेशाने मुंबईतील शाळांमध्ये रिक्त जागांवर आणि वाढीव तुकड्यांवर संस्थांनी नेमलेल्या शिक्षकांचे पगार सरकारने थांबवणे, सदर मान्यता अमान्य करणे, सदर नेमणूका हायकोर्टाच्या आदेशाने तसेच समायोजनाने मिळालेल्या वाढीव तुकडीवरील कार्यरत शिक्षकांच्या नियुक्त्यांना शासन परिपत्रक ७/६/२००८ व १२/२/२०१३ नुसार मान्यताही मिळणे, मात्र आता वर्षभर पगार बंद ठेवण्यात आल्याने या शिक्षकांचे संसार अडचणीत येणे, सदर शिक्षकांचे पगार शिक्षण आयुक्त यांच्या शिफारशीनुसार पूर्वलक्षी प्रभावाने पूर्ववत सुरू करण्याची आवश्यकता असणे, चौकशीचे सत्र व नियुक्त्यांच्या अमान्यता थांबविण्याची गरज असणे, याबाबत नवे सरकार येऊनही न्याय मिळत नसल्यामुळे शिक्षकांमध्ये

पसरलेला असंतोष आणि संताप. याबाबत शासनाने दखल घेऊन तातडीने करावयाची उपाययोजना, केलेली कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — (अनुक्रमांक (२) ते (८)) -

(२) डॉ. सुधीर तांबे, सर्वश्री शरद रणपिसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, डॉ. वजाहत मिर्झा, सर्वश्री रामहरी रुपनवर, अमरनाथ राजूरकर, हरिसिंग राठोड, विक्रम काळे, बाळाराम पाटील, दत्तात्रय सावंत, सतिश चव्हाण, श्रीकांत देशपांडे, कपिल पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यात सातत्याने वेगवेगळ्या निवडणूका सतत चालू असणे, निवडणुकीच्या विविध कामांसाठी राज्याच्या प्रशासनातील विविध विभागांचे कर्मचारी यांचा वापर होत असून या कामामध्ये प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांचा जास्त वापर होत असणे, सध्या शिक्षकांची पदे मोठ्या प्रमाणावर रिक्त असल्याने निवडणूक कामांमुळे शैक्षणिक कामावर गंभीर परिणाम होत असणे, हे काम नाकारल्यामुळे अनेक शिक्षकांवर गुन्हे दाखल होत असणे, मात्र स्वेच्छेने काम करणाऱ्या शिक्षकांनाच हे काम देण्याच्या आदेशांचे परिपत्रक असणे, मा. उच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार शिक्षकांना अशैक्षणिक कामे देऊ नये असे निर्देश असणे, परिणामी निर्माण झालेल्या गंभीर परिस्थितीमुळे शिक्षकांमध्ये पसरलेले असंतोषाचे वातावरण, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(३) श्री. विलास पोतनीस, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **गृह मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"पोलिसांसाठी लागू करण्यात आलेल्या आरोग्य योजनेतर्गत विनामूल्य वैद्यकीय सुविधा मिळणे अपेक्षित असतानाही यासाठी पोलिसांकडून रक्कम मागण्याचा प्रकार दि. २१ फेब्रुवारी २०२० रोजी वा त्या सुमारास उघडकीस येणे, दक्षिण मुंबईतील 'बॉम्बे हॉस्पिटल' या नामांकित रुग्णालयातील डॉक्टरने शस्त्रक्रियेसाठी एका पोलिस शिपायाकडे एक लाख रुपयांची मागणी केलेली असणे, ही बाब शिपायाने वरिष्ठांच्या लक्षात आणून देताच मुंबई पोलिसांनी बॉम्बे हॉस्पिटलला पत्र पाठविलेले असणे, या पत्रात महाराष्ट्र पोलिस कुटुंब आरोग्य योजनेच्या कराराचा भंग होण्यासंदर्भात अहवाल मागवण्यात येणे, पोलिस आणि त्यांच्या कुटुंबीयांस आरोग्यविषयक उपचार मिळावेत, आवश्यक शस्त्रक्रियांची सुविधा मिळावी यासाठी मुंबई पोलिस दलाकडून मुंबईतील काही रुग्णालयांशी करार करण्यात आलेला असणे, त्या करारामध्ये विविध व्याधींवर विनामूल्य

उपचार, शस्त्रक्रिया करण्याची तरतूद असणे, या विनामूल्य उपचारांसाठी संबंधित रुग्णालयांनी कोणतेही शुल्क न घेण्याची प्रमुख अट असणे, महाराष्ट्र पोलिस कुटुंब आरोग्य योजनेचे पैसे थेट ट्रस्टकडे जमा केले जात असल्याने पोलीस बांधवांना 'तुम्ही आम्हाला पैसे द्या, अन्यथा तुमची शस्त्रक्रिया चांगली होणार नाही,' अशी भीती दाखवून यापूर्वीही अनेक अधिकारी, शिपायांकडून पैशांची मागणी केली जात असल्याच्या तक्रारी मुंबई पोलिसांच्या कुटुंब आरोग्य योजनेकडे आलेल्या असणे, परंतु आजतागायत अशा प्रकरणी रुग्णालयातील डॉक्टरांवर कोणतीही ठोस कारवाई झालेली नसल्याने पोलीस बांधवांत पसरलेली नाराजीची भावना, यास्तव पोलीस बांधव व त्यांच्या कुटुंबियांसाठी असलेल्या आरोग्य योजनेतर्गत विनामूल्य वैद्यकीय सुविधा देण्याबाबत करण्यात आलेल्या कराराचा भंग करणाऱ्या रुग्णालयांवर कठोर कारवाई करण्याबाबत शासनाकडून करावयाची कार्यवाही, उपाययोजना आणि शासनाची प्रतिक्रिया."

- (४) **सर्वश्री प्रसाद लाड**, प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, सर्वश्री निलय नाईक, सुरेश धस, सदाशिव खोत, नागोराव गाणार, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **दुग्ध व्यवसाय विकास मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"लांजा तालुक्यातील (जि. रत्नागिरी) ६ दुग्धसंस्थांना गेल्या ४ महिन्यांपासून शासनाकडून देय असलेली रुपये १ कोटी ५० लाख इतकी दुधाची रक्कम अदा करण्यास झालेला विलंब, परिणामतः या संस्थांना दूध उत्पादक शेतकऱ्यांना दुधाची रक्कम देणे अशक्य होत असल्याने, दूध उत्पादक शेतकऱ्यांची झालेली आर्थिक कोंडी, सदरहू सप्टेंबर ते डिसेंबर २०१९ पासूनची शेतकऱ्यांची कोटयवधीची रक्कम विनाविलंब मिळावी म्हणून सदरहू ६ दुग्धसंस्थांनी शासनाकडे यापूर्वी सातत्याने केलेल्या मागणीकडे शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, यामुळे लांजा दूध व्यावसायिक संस्थेच्या अध्यक्षांनी फेब्रुवारी २०२० च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्या सुमारास राज्याच्या दुग्धविकास मंत्र्यांची प्रत्यक्ष भेट घेऊन सदरहू १ कोटी ५० लाख दूधाची देय रक्कम तातडीने अदा करण्यात यावी, अशा आशयाच्या मागणीचे सादर केलेले निवेदन, याप्रकरणी शासनाने केलेली कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (५) **श्री. अनिकेत तटकरे**, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मदत व पुनर्वसन मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"भिरा जलविद्युत प्रकल्प उभारण्याकरिता १९७२ साली बहिरीचीवाडी या गावची जमिन व घरे शासनाने कवडीमोल किंमतीत संपादित केल्या व बदल्यात गावठाणात ७२ प्लॉट देण्यात आलेले असणे, परंतु ४७ वर्ष उलटून देखील

शासनाच्या वतीने सदरील गावांकरीता कोणत्याही सक्षम उपाययोजना करण्यात आलेल्या नसणे, प्रामुख्याने गावांची हद्द कायम करून मिळालेली नसणे, पुनर्वसन निधी उपलब्ध करून दिलेला नसणे, १९८६ साली गावठाणासाठी शासनाने ७२ प्लॉट वाटप केलेले असणे, ७२ प्लॉटधारकांचे कुटुंब वाढल्याकारणाने गावात असलेल्या पडीक जमिनीत घरे बांधण्यात आलेली असणे, ७२ प्लॉटस व्यतिरिक्त पडीक जागेत बांधलेल्या घरांचे प्रॉपर्टीकार्ड (७/१२) बनवून मिळालेली नसणे, गावातील स्मशानभूमीपर्यंत जाण्यासाठी रस्ता नसणे, वाढीव गावठाण मिळालेला नसणे, गावातील रस्ते, नाले, गटारीची कामे केलेली नसणे, पुनर्वसित गावठाणातील शेतकऱ्यांच्या राहिलेल्या जागा मूळ मालकांना परत मिळालेल्या नसणे, गावालगत असलेल्या टाटा पॉवर कंपनीने अद्यापही गेली अनेक वर्षे गावच्या विकासासाठी C.S.R Fund वापरलेला नसणे, गावात असलेल्या सुशिक्षित, बेरोजगार तरुणांना टाटा पॉवर कंपनीमध्ये कायमस्वरूपी नोकरी मिळालेली नसणे, कंपनीमध्ये असलेल्या कंत्राटी कामगारांचा कामाचा मोबदला वाढवून मिळत नसणे, अनेक समस्यांबाबत प्रकल्पग्रस्त व लोकप्रतिनिधीमार्फत शासनाकडे वेळोवेळी पत्रव्यवहार, पाठपुरावा करण्यात आलेला असणे, मात्र शासनाच्यावतीने कोणतीही दखल घेण्यात आलेली नसणे, गावाचे अस्तित्व व तेथे राहणाऱ्या लोकांचे नागरीकत्व यावरच प्रश्नचिन्ह निर्माण होणे, शासनाच्या योजनांचा लाभ न मिळू शकल्याने पायाभूत सुविधांपासून वंचित राहिल्याने जनतेचा शासनाविरुद्ध प्रचंड रोष दिसून येत असणे, शासनाने तातडीने वरील समस्या सोडवणे, संबंधित शासकीय यंत्रणेस तातडीने आदेशित करणे गरजेचे असणे, याविषयी शासनाने करावयाची कार्यवाही, शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका."

(६) **अॅड. हुस्नबानू खलिफे, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **वने मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यात जागतिक तापमानवाढीच्या दुष्परिणामांमुळे पर्यावरणाचा समतोल राखण्यासाठी तत्कालीन मा. वन मंत्री यांचेद्वारे ५० कोटी वृक्ष लागवडीचा महत्वाकांक्षी संकल्प करण्यात येवून पहिल्या वर्षी ३ कोटी दुसऱ्या वर्षी १३ तिसऱ्या वर्षी ३३ कोटी वृक्ष लागवड करण्यात आल्याचे सांगण्यात आले असले तरी प्रत्यक्षात किती वृक्ष लावण्यात आले व सध्या किती वृक्ष अस्तित्वात आहेत याचा कोणत्याही प्रकारचा तपशील नसणे, तसेच या योजनेसाठी वनविभागाने किंवा मंत्रालयातून कोणत्याही निविदा काढण्यात आल्या नसल्याचे आढळून येणे, यामुळे लोकप्रतिनिधी व नागरिकांमध्ये वृक्ष लागवडीबाबत शंका निर्माण होणे, लोकप्रतिनिधी तसेच नागरिकांकडून याप्रकरणी चौकशीची मागणी वारंवार होत असणे, याप्रकरणी लवकारात लवकर चौकशी करण्यात येऊन वृक्ष लागवडीची

खोटी माहिती देऊन जनतेची दिशाभूल करणाऱ्या संबंधित दोषी अधिकारी कर्मचारी यांच्यावर कठोर कारवाई करण्याबाबत शासनाने करावयाची तातडीची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(७) **सर्वश्री आनंद ठाकूर**, हेमंत टकले, ख्वाजा बेग, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मत्स्यव्यवसाय मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"आयुक्त मत्स्यव्यवसाय मार्फत पत्तन अभियंता कोकण भवन सन २०१२ व २०१३ च्या कालावधीत ठाणे, पालघर, मुंबई व उपनगर मधील ८ बंदरांची कामे अंकित इंटरप्रायझेस या कंपनीच्या ठेकेदारास देण्यात येणे, ठेकेदारांनी केलेली कामे अपूर्ण अवस्थेत व निकृष्ट दर्जाची असल्याची स्थानिक मच्छिमार सभासदांकडून माहे जाने, २०२० मध्ये वा त्यासुमारास उघडकीस येणे, असे असूनही धाकटी डहाणू येथे मच्छिमारास सोयी सुविधा पुरविण्याची अंकित इंटरप्रायझेस यांना नविन कामाचीही अनियमित निविदा मत्स्यव्यवसाय कार्यालयाकडून देण्याची प्रक्रिया सुरु असल्याची बाब उघडकीस येणे, परिणामी स्थानिक मच्छिमार सभासदांमध्ये शासनाप्रती निर्माण झालेली संतापाची भावना, धाकटी डहाणू, जि. पालघर येथील मच्छिमारांसाठी सोयी सुविधा पुरवणार असल्याची अनियमित निविदा तात्काळ रद्द करून संबंधित ठेकेदारांचे नाव काळ्या यादीत समाविष्ट करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाने तातडीने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(८) **श्री. विनायक मेटे**, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"समाजातील प्रत्येक लहानातल्या लहान घटकांनाही शिक्षणाचा लाभ मिळावा याकरिता शासन नेहमी प्रयत्नशील असणे, सामाजिक न्याय विभागामार्फत राज्यातील इतर मागासवर्ग, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेण्याकरीता शिष्यवृत्तीच्या माध्यमातून आर्थिक मदत देत असणे, सन २०१० ते सन २०१७ पर्यंत ही मदत ऑफलाईन पध्दतीने देत असणे, सन २०१८ पासून सर्व शाळा, महाविद्यालयांना संगणकीकृत करून ऑनलाईन पध्दतीने शिष्यवृत्ती दिली जात असणे, दि.१२/१०/२०१९ रोजी सामाजिक न्याय विभागाने पुणे जिल्ह्यातील सर्व संस्था व महाविद्यालयांना सन २०१० पासूनची सर्व माहिती १४ नोव्हेंबर २०१९ पर्यंत तात्काळ जमा करावी असे आदेश दिलेले असणे, ऑफलाईन पध्दतीमध्ये असताना सामाजिक न्याय विभाग संस्था व महाविद्यालयाच्या नावे शिष्यवृत्ती देत असत परंतु सदरील शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यांना मिळत नसे याबाबत सक्त वसुली संचालनालय (E.D.) कडून सामाजिक न्याय विभागाचे प्रादेशिक उपायुक्त, पुणे यांना आर्थिक व्यवहारांची तात्काळ माहिती देण्यासंदर्भात आदेश दिलेले असणे, परंतु अद्यापपर्यंतही १५८० संस्थांपैकी तब्बल

७८० संस्थांनी माहिती दिलेली नसणे, या प्रकरणात कोट्यवधींचा भ्रष्टाचार झालेला असल्याची चर्चा मोठ्या प्रमाणात असणे, या घोटाल्यात राज्यातील अत्यंत प्रतिष्ठीत संस्था व महाविद्यालये असणे, मध्यंतरीच्या काळात ईडीच्या चौकशीने संस्था चालक घाबरलेले असणे, परंतु चौकशीची तारीख उलटूनही बराच काळ उलटला तरी कारवाई होत नसणे, यामध्ये संस्थाचालक, सामाजिक न्याय विभागाचे अधिकारी व ईडीचे अधिकारी यांच्यामध्ये संगनमत असल्याचे उघड होणे, त्यामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये शासनाबद्दल तीव्र असंतोष निर्माण होणे, यासंदर्भात शासनाने दोषींवर कारावयाची कडक कारवाई व शासनाची प्रतिक्रिया."

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे -

- (१) उप मुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये वित्त विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (४) अल्पसंख्याक विकास मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये अल्पसंख्याक विकास विभागाचा सन २०१७-२०१८ चे सुधारित व सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील

- वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (५) सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये सार्वजनिक आरोग्य विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (६) बहुजन कल्याण मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये बहुजन कल्याण विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (७) सांस्कृतिक कार्य मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये सांस्कृतिक कार्य विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (८) उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री : (क) "गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली यांचा सन २०१७-२०१८ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
(ख) "शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचा सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे वार्षिक लेखे" सभागृहासमोर ठेवतील.
(ग) "पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांचा सन २०१८-२०१९ या वर्षाचा वार्षिक लेखा परीक्षण " सभागृहासमोर ठेवतील.
(घ) "स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांचा सन २०१८-२०१९ या वर्षाचा वार्षिक लेखे" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (९) कृषि मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये कृषि व पदुम विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह)

- विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (१०) पाणी पुरवठा व स्वच्छता मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (११) आदिवासी विकास मंत्री : "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये आदिवासी विकास विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (१२) परिवहन मंत्री : (क) "महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई यांचा सन २०१६-२०१७ या वर्षाचा हिशेब व हिशेब तपासणी अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
(ख) "महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांचा सन २०१७-२०१८ या वर्षाचा प्रशासन अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (१३) महिला व बाल विकास मंत्री : (क) "महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांचा सन २०१८-२०१९ या वर्षाचा चव्वेचाळीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
(ख) "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये महिला व बाल विकास विभागाचा सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षातील वैधानिक विकास मंडळनिहाय कार्यक्रमांतर्गत व अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह) विवरणपत्र" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (१४) पर्यावरण मंत्री : "महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ यांचा सन २०१७-२०१८ या वर्षाचा वार्षिक लेखा परीक्षण अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- तीन : "विधानपरिषद आश्वासन समितीचा अहवाल क्रमांक २०० (भाग-१ व भाग-२) सादर करणे."
- चार : "अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करणे."
- पाच : (क) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास)
(ख) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने —

(अ) (बुधवार, दिनांक ४ मार्च, व बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनेचे निवेदन) —

अॅड. निरंजन डावखरे, श्री. प्रविण दरेकर, डॉ. परिणय फुके, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ४ वर मुख्यमंत्री निवेदन करतील:-

"वाशिम जिल्हा सत्र न्यायालयातील शिपाई पदाच्या प्रतिक्षा यादीतील उमेदवारांना नियुक्ती मिळण्याबाबत"

(ब) (बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने) —

(१) श्री. सदाशिव खोत, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ८ वर जलसंपदा मंत्री निवेदन करतील :-

"जत (जि.सांगली) तालुक्यातील म्हैसाळ प्रकल्पाला तत्त्वतः मान्यता मिळूनही काम सुरु करण्यास होत असलेली दिरंगाई"

(२) सर्वश्री महादेव जानकर, प्रविण दरेकर, नागोराव गाणार, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री सुरेश धस, सदाशिव खोत, प्रसाद लाड, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १३ वर गृहमंत्री निवेदन करतील :-

"राज्यातील दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब साठी पूर्वपरिक्षा २०२० (क-०५/२०) ची प्रसिध्द करण्यात आलेल्या जाहिरातीमध्ये भज-क (एन.टी.क) प्रवर्गासाठी सरळसेवा भरतीसाठी ३.५ टक्के जागा राखीव असतांना केवळ दोन जागा आरक्षित ठेवून एन.टी. क तसेच एन.टी. ड प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांवर अन्याय केल्याचे निदर्शनास येणे"

(३) श्री. नागोराव गाणार, प्रा. अनिल सोले, सर्वश्री प्रविण दरेकर, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड. निरंजन डावखरे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ९ वर कृषी मंत्री निवेदन करतील :-

"दि.१.२.२०२० रोजी उपविभाग आर्वीच्या आढावा बैठकीत

कृषी विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांच्या बैठकीबाबत"

- (४) **अॅड. निरंजन डावखरे**, श्री. नागोराव गाणार, डॉ. परिणय फुके, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १० वर सामाजिक न्याय मंत्री निवेदन करतील :-

"राज्यातील दिव्यांग शाळांतील विशेष शिक्षक, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना ७ वा वेतन आयोग लागू करण्याबाबत"

सहा : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास).

- मध्यंतर -

सात : शासकीय विधेयके —

(क) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२० चे वि.स.वि. क्रमांक ८ - महाराष्ट्र परिचारिका (सुधारणा) विधेयक, २०२०"

(२) "सन २०२० चे वि.स.वि. क्रमांक १९ - महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) विधेयक, २०२०"

(ख) विधानसभेने संमत केल्यास — विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

"सन २०२० चे वि.स.वि. क्रमांक २९ — महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सदस्यांचे वेतन व भत्ते (सुधारणा) विधेयक, २०२०"

आठ : सन २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पावर सर्वसाधारण चर्चा (दुसरा व शेवटचा दिवस).

नऊ : (क) (गुरुवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी, शुक्रवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, सोमवार, दिनांक २ मार्च, मंगळवार, दिनांक ३ मार्च, बुधवार, दिनांक ४ मार्च, गुरुवार, दिनांक ५ मार्च, व बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, सुजितसिंह ठाकूर, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री सदाशिव खोत, गिरीशचंद्र व्यास, विनायक मेटे, सुरेश धस, डॉ.रणजित पाटील, सर्वश्री रामदास आंबटकर, डॉ.परिणय फुके, रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.निलय नाईक, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री प्रसाद लाड, रामराव पाटील, पृथ्वीराज देशमुख, प्रविण पोटे पाटील, अरुणभाऊ अडसड, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव — (चर्चा पुढे सुरू) —

"महाविकास आघाडीचे सरकार स्थापन होण्याच्या दरम्यान विद्यमान मुख्यमंत्री यांनी तसेच काँग्रेस व राष्ट्रवादी काँग्रेस या घटक पक्षांनी प्रत्यक्ष शेतकऱ्यांच्या बांधावर जाऊन अवकाळी पाऊसग्रस्तांना मदतीचे आश्वासन देणे, सदर आश्वासनामध्ये सरकार स्थापन झाल्यानंतर कोरडवाहू पिकांसाठी हेक्टरी २५,००० रुपये व बागायती पिकांसाठी हेक्टरी ५०,००० रुपये मदत देऊ असे वचन देणे, सरकार स्थापन होण्याच्या अगोदर शेतकऱ्यांची सरसकट संपूर्ण कर्जमाफी करून ७/१२ कोरा करू असे आश्वासन दिलेले असताना २ लाखांवरील कर्ज घेतलेले शेतकरी तसेच मध्यम व दिर्घ मुदत कर्ज घेतलेले शेतकरी महात्मा फुले कर्जमुक्ती योजनेमध्ये अपात्र असणे, कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये शेतकऱ्यांना दिलेला मतदानाचा अधिकार हिरावून घेतल्याने शेतकऱ्यांवर अन्याय झाला असणे, किमान समान कार्यक्रमांमध्ये शेतमालाला चांगला भाव देऊ असे आश्वासन दिलेले असताना प्रत्यक्ष हमीभावाने तूर, कापूस व इतर खरेदी करतांना अनेक जाचक अटी टाकणे, अवकाळी पाऊसग्रस्त शेतकऱ्यांना दिलेला शब्द न पाळणे, संपूर्ण सरसकट कर्जमाफीची घोषणा ही केवळ कागदावरच असणे, असे असताना शेतकऱ्यांचा कृषी उत्पन्न बाजार समितीतील मतदानाचा अधिकार देखील हिरावून घेण्यात आल्यामुळे महाराष्ट्रातील कोट्यवधी शेतकऱ्यांमध्ये तीव्र स्वरूपाचा असंतोष पसरलेला असणे, महाविकास आघाडीचे सरकार स्थापन होण्याच्या अगोदर जाहीर केलेल्या किमान समान कार्यक्रमांमध्ये महिलांच्या सुरक्षेला सर्वोच्च प्राधान्य देण्यात येईल असे आश्वासन देण्यात येणे, सदर आश्वासन देऊन देखील महाविकास आघाडी सरकार स्थापन झाल्याबरोबर चांद्यापासून बांद्यापर्यंत दररोज महिला अत्याचारांच्या घटना घडणे, या घटनांमध्ये चार वर्षांच्या चिमुरडीपासून साठ वर्षांच्या स्त्रीचा समावेश असणे, सरकारी कर्मचारी, विद्यार्थिनी, विवाहीत महिला, विधवा महिला तसेच सांस्कृतिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या अभिनेत्रीचाही समावेश असणे, हृदय पिळवटून टाकणाऱ्या हिंगणघाट, सिल्लोड, मिरा रोड, सोलापूर, गडचिरोली, नागपूर येथील घटनांमुळे संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये कायदा व सुव्यवस्थेचा बोजवारा उडालेला असल्याचे निदर्शनास येणे, पोलीस कर्मचाऱ्यांच्या कामकाजात अवाजवी राजकीय हस्तक्षेप झाल्याने पोलीस दलाचे खच्चीकरण होवून त्यांचे कायदा व सुव्यवस्थेच्या मूळ कामाकडे दुर्लक्ष होणे, पोलीस दलाचे खच्चीकरण झाल्याने महिला अत्याचाराच्या घटनांमध्ये कोणतीही घट न होता अत्याचाराचे सत्र सातत्याने सुरूच असणे, परिणामी महाराष्ट्रातील कोट्यवधी महिलांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया विचारात घेण्यात यावी."

(ख) सर्वश्री प्रविण दरेकर, सुजितसिंह ठाकूर, नागोराव गाणार, डॉ.रणजित पाटील,

सर्वश्री गिरीशचंद्र व्यास, विनायक मेटे, सुरेश धस, सदाशिव खोत, रामदास आंबटकर, महादेव जानकर, प्रा.अनिल सोले, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यातील विशेषतः ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे शिक्षण मिळावे यासाठी गत शासनाद्वारे महाराष्ट्रामध्ये ८१ आंतरराष्ट्रीय शाळा सुरु करण्यात येणे, या सर्व शाळा नव्याने सुरु न करता जिल्हापरिषदांमध्ये उत्कृष्ट काम करणाऱ्या शाळांनाच आंतरराष्ट्रीय शाळांचा दर्जा देण्यात येणे, गोरगरीब विद्यार्थ्यांसाठी या शाळा शिक्षणाचे प्रभावी माध्यम ठरत असल्यामुळे या सर्व शाळांना उत्तम प्रतिसाद मिळत असणे, बहुतांश शाळांमध्ये प्रवेशासाठी शेकडो विद्यार्थी प्रतिक्षा यादीवर असणे, ही सर्व मुले शेतकरी, कष्टकरी, मजूर, आदिवासी व अनुसूचित जातीची असणे, संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये या शाळांचे कामकाज व्यवस्थित चालावे यासाठी महाराष्ट्र आंतरराष्ट्रीय शिक्षण मंडळ देखील स्थापन करण्यात येणे, परंतु विशिष्ट राजकीय अभिनिवेश मनात ठेवून मा. शिक्षण मंत्री यांनी आंतरराष्ट्रीय शिक्षण मंडळ बंद करण्याची घोषणा केल्याने, हजारो विद्यार्थी व त्यांचे पालक यांचेमध्ये असंतोषाची भावना निर्माण होणे, तसेच शालेय पोषण आहार योजनेमध्ये निविदा प्रक्रिया करताना अनेक अनियमितता झाल्याच्या तक्रारी प्राप्त होणे, झालेल्या तक्रारी बघता निविदा प्रक्रिया तातडीने रद्द करण्याची आवश्यकता असणे, २१०० शाळांना अनुदानाचा दुसरा टप्पा देण्याबाबत माहे सप्टेंबर २०१९ मध्येच निर्णय होऊनही त्या संदर्भातील अनुदान अद्याप वितरीत न होणे, परिणामी हजारो शिक्षकांमध्ये असंतोष पसरणे, त्याचप्रमाणे घटनेमध्ये धर्माच्या आधारावर आरक्षण देण्यात येऊ नये असे स्पष्ट नमूद केलेले असतानाही मा.अल्पसंख्याक मंत्री यांनी मुस्लिम समाजाला धर्माच्या आधारावर शैक्षणिक आरक्षण देण्याची घोषणा करणे, सदर घोषणा केल्यानंतर सभागृहामध्ये मा.मुख्यमंत्र्यांनी याबाबत आतापर्यंत कोणतीही भूमिका जाहीर न करणे, या घोषणेप्रमाणेच मा.ऊर्जा मंत्र्यांनी देखील १०० युनिटपर्यंत मोफत वीज देऊ अशी घोषणा करणे, परंतु, दुसऱ्याच दिवशी मा.वित्तमंत्र्यांनी असा कोणताही निर्णय न झाल्याचे स्पष्ट करणे, २५/१५ या ग्रामविकास विभागाच्या लेखाशिर्षांतर्गत सुरु असलेल्या विविध कामांना स्थगिती देण्यात आली असताना, मा.मुख्यमंत्र्यांनी स्थगिती दिली नसून केवळ फेरविचार सुरु आहे असे स्पष्टीकरण सभागृहात देणे, अनेक विषयांवर एकाच शासनाच्या विविध मंत्र्यांनी वेगवेगळे विचार मांडल्याने अनेक धोरणात्मक निर्णय प्रलंबित असणे, शासनाच्या मंत्र्यांमध्येच समन्वयाचा अभाव असल्यामुळे अनेक विकासकामांना खिळ बसणे, विकासकामांच्या संधगतीमुळे कोटयवधी नागरिकांमध्ये निर्माण झालेला असंतोष, या प्रकरणी

शासनाने करावयाची कार्यवाही विचारात घेण्यात यावी."

- (ग) (मंगळवार, दिनांक २५ फेब्रुवारी, बुधवार, दिनांक २६ फेब्रुवारी, गुरुवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी, शुक्रवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, सोमवार, दिनांक २ मार्च, मंगळवार, दिनांक ३ मार्च, बुधवार, दिनांक ४ मार्च, गुरुवार, दिनांक ५ मार्च, बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री दिवाकर रावते, हेमंत टकले, शरद रणपिसे, विक्रम काळे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, गोपीकिसन बाजोरिया, किरण पावसकर, रामहरी रुपनवर, रविंद्र फाटक, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.मनिषा कायंदे, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, श्री.नरेंद्र दराडे, डॉ.वजाहत मिर्झा, सर्वश्री अमरनाथ राजूरकर, अंबादास दानवे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.दुष्यंत चतुर्वेदी, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, सर्वश्री आनंदराव पाटील, हरिसिंग राठोड, मोहनराव कदम, विलास पोतनीस वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"मुंबई शहरातील झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेतील (एसआरए) घरांच्या क्षेत्रफळाची मर्यादा २६९ चौ.फूटाएवजी ३०० चौ.फूट वाढविण्याबाबत शासनाने घेतलेला निर्णय व एसआरए अंतर्गत करावयाची कार्यवाही, मुंबई शहरात उंच परिसरात असणाऱ्या वसाहतीवर दरडी कोसळून जिवित व वित्त हानी होऊ नये याकरिता संरक्षक भिंती बांधण्याबाबत येणाऱ्या काळात शासन घेत असलेला निर्णय, मुंबईतील शिवडी, नायगांव, वरळी येथील बी.डी.डी.चाळीचा पुनर्विकास करणे, पंतप्रधान अनुदान प्रकल्पातील इमारतीसाठी सामूहिक विकास प्रकल्प राबविण्याबाबत, उपकर प्राप्त इमारतींच्या दुरुस्तीसाठी ३०००/- रुपये प्रति चौ.मी. ची मर्यादा तात्काळ रुपये ५,०००/- पर्यंत वाढविण्याबाबत निर्णय घेऊन अंमलबजावणी करणे, मुंबईत रेंगाळलेल्या एसआरए योजनांना गती देण्यासाठी प्रयत्न करणे, तसेच मुंबईत आर्थिक मंदिमुळे इमारतीच्या बांधकामास होत असलेला विलंब त्यामुळे ग्राहकांना घराचा ताबा मिळण्यास होत असलेली दिरंगाई, तसेच परवडणारी घरे जास्त उपलब्ध होण्यासाठी शासन यथायोग्य निर्णय घेणे, मुंबईतील वरळी, माहिम भागातील पोलिस वसाहतीचा पुनर्विकास मुंबईतील परळ येथील भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे निवासस्थान असलेल्या वसाहतीचा पुनर्विकास करण्याचा घेतलेला निर्णय, मुंबई शहरात चालू असलेल्या भुयारी मेट्रो रेल्वेच्या मार्गावरील दुतर्फा असणाऱ्या इमारतींना तडे जाणे, अशा इमारतीच्या पुनर्विकासासाठी धोरण शासन निश्चित करणे, मुंबईतील जुन्या व म्हाडा इमारतीच्या गच्चीवरील पावसाळ्यात होणाऱ्या पाण्याची गळती थांबविण्यासाठी इमारतीवर शेड बांधण्याची परवानगी देण्याबाबत डीसीआर मध्ये

बदल करण्याची उचित कार्यवाही करणे, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कार्यवाही विचारात घेण्यात यावी."

(घ) (मंगळवार, दिनांक ३ मार्च, बुधवार, दिनांक ४ मार्च, गुरुवार, दिनांक ५ मार्च, बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री किरण पावसकर, दिवाकर रावते, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, हेमंत टकले, रविंद्र फाटक, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री अनिकेत तटकरे, विलास पोतनीस, रामहरी रुपनवर, संजय दौंड, डॉ.मनिषा कायंदे, सर्वश्री अंबादास दानवे, दुष्यंत चतुर्वेदी, शरद रणपिसे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.आनंदराव पाटील, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"कोकणाला ७२० किलोमीटरचा समुद्रकिनारा लाभलेला असून व पर्यटनांची मोठी संधी उपलब्ध असतानासुद्धा हा भाग दुर्लक्षित असणे, वशिष्ठी नदीवर कोळकेवाडी धरणावर कोयना विद्युत प्रकल्प — ४ ची निर्मिती केलेली असून या ठिकाणी वर्षभर वीजनिर्मिती सुरू असल्याने वशिष्ठी नदी बारमाही पूर्ण क्षमतेने वाहत असणे, कोकणामध्ये पडणाऱ्या मुसळधार पावसामुळे नदीचे पाणी बाजारपेठेत शिरून कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान होत असल्यामुळे वशिष्ठी नदीवर संवर्धन प्रकल्प राबविण्याची होत असलेली मागणी, किनारपट्टीवर मत्स्यव्यवसाय मोठ्या प्रमाणात सुरू असून डिझेलवर सबसीडी, मच्छिमारांना जाळी व अन्य सोयी उपलब्ध करून देण्याची नितांत आवश्यकता, पर्सनेटची जाळी टाकून या राज्यातील पारंपारिक मच्छिमारांना व्यवसायापासून वंचित ठेवण्याचे सुरू असलेले प्रयत्न, वैधानिक विकास मंडळामार्फत कोकणाला अत्यंत अल्प प्रमाणात निधी उपलब्ध होणे, कोकणाला स्वतंत्र संवैधानिक विकास मंडळ द्यावे असा दोन्ही सभागृहात एकमताने निर्णय होऊनसुद्धा त्यावर अद्याप कारवाई न होणे, रस्ते, आरोग्य, तांत्रिक शिक्षण, वैद्यकीय शिक्षण या विभागात मोठा अनुशेष असणे, राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल योजना बंद होणार असल्यामुळे त्याऐवजी जलजिवन मिशन ही नवीन योजना राबविण्यात येत असणे, परंतु पूर्वी असलेल्या राष्ट्रीय पेयजल योजनेअंतर्गत मंजूर होणाऱ्या नळपाणी योजनांच्या निकषामध्ये कमी लोकसंख्येमुळे व कोकणातील भौगोलिक परिस्थितीमुळे काही योजना बसत नसणे, तरी नवीन येणाऱ्या जलजिवन मिशन या योजनेमध्ये कमी लोकसंख्या असणाऱ्या भागातसुद्धा नळपाणी पाणीपुरवठा योजना राबविण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना करण्याची आवश्यकता, कोकणातील भविष्यकालीन योजना शासनाकडे प्रलंबित असणे त्यांना त्वरीत मंजूरी देवून कोकणात मोठ्या धरणांना मंजूरी देण्यापेक्षा लघुपाटबंधारे योजना व पाझर तलावांना मंजूरी दिल्यास याचा

फायदा शेतकऱ्यांना मोठ्या प्रमाणात होत असल्याने याचा शासनाने गांभीर्याने विचार करण्याची आवश्यकता, मुंबईपासून गोव्यापर्यंत सागरी महामार्ग तयार करण्याचा राज्य शासनाने घेतलेला निर्णय, या प्रकल्पाला अद्याप निधी उपलब्ध करून न दिल्यामुळे या प्रकल्पावरील पूल, रस्ते यांची कामे अर्धवट अवस्थेत असणे, कोकणामध्ये एकही शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय नसणे, सिंधुदुर्ग जिल्हा हा पर्यटन जिल्हा म्हणून घोषित करण्यात येणे, परंतु पर्यटनास आवश्यक पायाभूत सोई-सुविधा होऊ शकल्या नसल्यामुळे सिंधुदुर्ग जिल्ह्यासह कोकणात व इतर जिल्ह्यात भारत दूर संचार निगम व भ्रमणध्वनीला नेटवर्क उपलब्ध होत नसणे त्यामुळे तेथे येणाऱ्या पर्यटकांची संख्या कमी असणे, सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील चिपी येथील विमानतळाचे काम पूर्ण होऊनही अद्याप विमानसेवा सुरू न होणे, रत्नागिरी येथील विमानतळाची क्षमता वाढविण्याची आवश्यकता, कोकणातील मुख्य पीक असलेले भात, काजू, आंबा, फणस, नारळ, सुपारी इत्यादी पिके अवकाळी पावसामुळे नष्ट होत असल्यामुळे बाधीत शेतकऱ्यांना नुकसानभरपाई देण्याची आवश्यकता असणे, तसेच कोकणामध्ये फळ पिकांसाठी फळ प्रक्रिया उद्योगांना चालना देण्यासाठी शासनाने ठोस निर्णय घेण्याची आवश्यकता, कोकणपट्टीकडे राज्याला आर्थिक बळ देण्याची क्षमता असताना अपुऱ्या निधीमुळे आणि उत्तम नियोजनाअभावी हा भाग जाणूनबुजून दुर्लक्षित ठेवण्यात येत असल्याची भावना कोकणातील जनतेच्या मनात वाढीस लागणे, कोकणातील छोटे-मोठे कारखाने, निरनिराळ्या औद्योगिक वसाहती बंद पडल्यामुळे बेकारीचा प्रश्नही मोठ्या प्रमाणावर निर्माण होणे, कोकणाच्या विकासासाठी व उन्नतीसाठी उपाययोजना करण्याची नितांत आवश्यकता व यावर शासनाने केलेली उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ड) (गुरुवार, दिनांक ५ मार्च, बुधवार, दिनांक ११ मार्च, २०२० रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, सुजितसिंह ठाकूर, गिरीशचंद्र व्यास, डॉ.रणजित पाटील, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री प्रविण पोटे पाटील, विनायक मेटे, महादेव जानकर, प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री रामदास आंबटकर, निलय नाईक, सदाभाऊ खोत, रमेशदादा पाटील, रामराव पाटील, प्रशांत परिचारक, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री नागोराव गाणार, अरुणभाऊ अडसड, चंदुभाई पटेल, पृथ्वीराज देशमुख, सुरेश धस, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"भारताच्या शेजारील राष्ट्रांमध्ये धार्मिक अल्पसंख्याकांचा अपरिमित छळ

होणे, त्याचाच परिणाम म्हणून अनेक हिंदू, बौद्ध, जैन, शीख, ख्रिश्चन इत्यादी नागरिक आश्रय घेण्यासाठी भारतामध्ये येणे, या छळ झालेल्या नागरिकांना नागरिकत्व देण्यासाठी भारतीय संसदेने सुधारीत नागरिकत्व सुधारणा कायदा संमत करणे, नागरिकत्व हा केंद्रसूचीतील विषय असल्याने त्याबाबत कायदा करण्याचा पूर्ण अधिकार संसदेस असणे, संसदेने केलेला कायदा संपूर्ण भारतभर म्हणजेच महाराष्ट्रातही लागू असणे, हा कायदा नागरिकत्व काढून घेणारा नसून नागरिकत्व देणारा असणे, या कायद्यामुळे अल्पसंख्याक समुदायाचे कोणतेही अधिकार हिरावून घेतले जाणार नसणे, तरीदेखील काही देशविघातक शक्ती या कायद्याबाबत संभ्रम पसरविण्यात अग्रेसर असणे, या कायद्याबाबत अफवा पसरविणाऱ्या अनेक खोट्या चित्रफिती, संदेश, समाज माध्यमामध्ये फिरत असणे, अफवांचे पिक जोरात असल्याने, भारतीय समाज मनामध्ये दूही पाडण्याची जी बाब पाकिस्तानला जमली नाही, ती बाब काही देशविघातक शक्तींनी घडवून आणणे, या अफवा पसरविणाऱ्या व्यक्तींवर कायद्यातील कलमाप्रमाणे कारवाई करण्याची आवश्यकता असणे, राष्ट्रीय नागरिक नोंदणी (NRC) बाबत तर कोणतीही चर्चा झालेली नसल्याने व त्याची अंमलबजावणी आसाम व्यतिरिक्त इतरत्र होणार नसल्याचे केंद्र शासनाने स्पष्ट केलेले असतानासुद्धा त्याविरुद्धही हेतूपूर्वक अपप्रचार करण्यात येणे, या अपप्रचाराला आळा घालून नागरिकत्व कायद्याविषयी सकारात्मक संदेश सर्व दूर जाणे आवश्यक असणे, त्यादृष्टीने पाकिस्तान, बांग्लादेश व अफगाणिस्तान मधील धार्मिक अल्पसंख्याक असणाऱ्या व प्रचंड छळ झालेल्या आश्रितांना नागरिकत्व देण्यासाठी महाराष्ट्र विधीमंडळाने त्वरीत सुधारीत नागरिकत्व कायद्याला पाठिंबा देणारा ठराव करण्याची आवश्यकता असणे, नॅशनल पॉप्युलेशन रजिस्ट्रार (NPR) चे काम लवकरात लवकर राज्यामध्ये सुरु होऊन ते पुर्णत्वास जाणे गरजेचे असणे, भारतीय समाज मनामध्ये विशेषतः महाराष्ट्रामध्ये काही समुदायामध्ये पसरलेल्या अफवा दूर करून संशयाचे धुके कमी करण्यासाठी तातडीने विधीमंडळात चर्चा होण्याची आवश्यकता, परंतु याबाबतीत शासनाकडून पुढाकार न घेतल्याने, महाराष्ट्रातील कोट्यवधी नागरिकांमध्ये तीव्र स्वरूपाचा असंतोष पसरला असणे, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व करावयाची कार्यवाही."

दहा : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम १२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) —

(१) सर्वश्री दत्तात्रय सावंत, बाळाराम पाटील, श्रीकांत देशपांडे, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात विनाअनुदानित शाळा अनुदानावर आणण्यासाठी शाळांचे मुल्यांकन करून जिल्हास्तर, उपसंचालकस्तर याठिकाणी शाळा व तुकड्यांची

तपासणी करुन शाळा व वर्ग तुकड्या संचालक शिक्षण यांच्या कार्यालयात अनेक दिवसांपासून प्रलंबित असणे, सदर मुल्यांकन केलेल्या शाळा व वर्ग तुकड्यांची तपासणी न झाल्याने उक्त शाळा व वर्ग तुकड्या संचालक कार्यालयातून सादर न होणे, त्यामुळे या शाळा अजुनही अनुदानास पात्र म्हणून होण्यास वंचित असणे, सदर शाळेवर काम करीत असलेले शिक्षक मागील दहा ते पंधरा वर्षे विनावेतन काम करीत असले तरी संचालक व शिक्षण आयुक्त स्तरावर असलेल्या शाळा व वर्ग तुकड्या मंत्रालयस्तरावर मागवून त्यांना अनुदानास पात्र म्हणून घोषित करुन शाळा व वर्ग तुकड्यांना अनुदान देण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) **सर्वश्री अनिल भोसले, सतिश चव्हाण, हेमंत टकले, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"पुणे शहरातील नदीपात्रात अतिक्रमण वाढलेले असणे, नदीपात्रातील पूर रेषेत मंगल कार्यालये, हॉटेल इ. बांधलेली असणे तसेच नदीपात्रात सांडपाणी व राडारोडा सातत्याने टाकण्यात येत असल्याने पूरसदृश्य स्थिती निर्माण झालेली असणे, नदीपात्रातील अतिक्रमणांवर कारवाई होण्याची आवश्यकता असतानांही प्रशासनाचे याकडे दुर्लक्ष होणे, पुणे शहरातील मुळा-मुठा नदीपात्रातील अतिक्रमणे तातडीने निष्कासित करण्याची नितांत आवश्यकता याबाबत शासनाने चौकशी करून करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक : ११ मार्च, २०२०

राजेन्द्र भागवत,

सचिव (कार्यभार),

महाराष्ट्र विधानपरिषद